

İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama ve Yorumlama Becerilerinin İstasyon Tekniği ile Geliştirilmesi*

Gürbüz Ocak¹

Tuğba Özer²

Akın Karakuyu³

Özet: Bu çalışmada okuma yazmayı öğrenmiş ancak okuduğunu anlama ve yorumlama becerisi henüz tam olarak gelişmemiş ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama ve yorumlama becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışma eylem araştırması modeli ile yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubu Ege bölgesindeki bir şehirde öğrenim gören 22 birinci sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Öğrencilere okuma anlama becerisini geliştirmek için istasyon tekniği uygulanmış ve uygulama sürecinde günlükler ve öğrenci odak grup görüşmeleri ile veriler toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin etkinlikleri sevdikleri ve mutlu oldukları, okuma konusunda isteksiz davranan öğrencilerin de farklı istasyonlarda farklı etkinlikler yapma düşüncesi ile daha istekli hale geldikleri belirlenmiştir. Ayrıca teknik sayesinde öğrencilerin derse karşı ilgileri artmış istasyonlarda farklı etkinlikler yaparak daha fazla düşünerek okudukları metni anladıklarını fark etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Anlama, İstasyon tekniği, Okuma, Okuduğunu anlama

Type / Tür:

Research / Araştırma

Received / Geliş Tarihi:

21 Temmuz 2023

Accepted / Kabul Tarihi:

29 Kasım 2023

Page numbers / Sayfa no:

105-121

Suggested APA Citation / Önerilen APA Atıf Biçimi:

Ocak, G., Özer, T. ve Karakuyu, A. (2023). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama ve yorumlama becerilerinin istasyon tekniği ile geliştirilmesi. *Kahramanmaraş Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 105-121.

¹ Prof. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü.

² Öğretmen, MEB, Afyonkarahisar.

³ Sorumlu Yazar, Öğr. Gör. Dr., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Antakya MYO.

Developing Reading Comprehension and Interpretation Skills of Primary School First Grade Students with Station Technique

Abstract

This study aims to develop reading comprehension and interpretation skills of primary school first grade students who have learned to read and write but whose reading comprehension and interpretation skills have not yet fully developed. For this purpose, the study was carried out with the action research model. The station technique was used to improve the reading comprehension and interpretation skills of primary school first grade students. The study group of the research consists of 22 first-year students studying in a city in the Aegean region. The station technique was applied to the students to improve their reading comprehension skills and data were collected through diaries and student focus group interviews during the application process. Content analysis was used in the analysis of the data. According to the results of the research, it was determined that the students liked the activities and were happy, and the students who were reluctant to read became more willing to do different activities at different stations. In addition, they realized that they understood the text they read by thinking more by doing different activities at the stations, which increased the students' interest in the lesson with the station technique.

Keywords: Reading, Reading comprehension, Station technique, Understanding

Giriş

Okuma en temel haliyle bir dilin becerilerinden biridir. Okuduğunu anlama ise bireyin bilgiyi, edinmesini, vüretmesini, kullanmasını ve değerlendirebilmesinin ilk adımınıdır. Bu açıdan okuduğunu anlama 21. yüzyılda sahip olmamız gereken önemli becerilerden biri haline gelmiştir.

Okuma, yazılı ve görsel metinlerin içeriğinin, duyu organları ile algılanarak, ön bilgilerle anlamlandırılıp yorumlanmasıdır (Karatay, 2009). Okuma becerisi, bireyin ön bilgilerini kullandığı, yazar ile okuyucunun arasında kurulan iletişime bağlı, amacı olan, anlam kurmaya çalışılan bir süreçtir (Akyol, 2020). Öğrenciler okuma ve yazma becerisi kazandığında süreç tamamlanmış sayılsa da okuduğunu anlama ve yorumlama becerisini kazanmadan okumak sadece bir eylem veya yapılan bir işten öteye geçememektedir. Bu yüzden öğrencilere kazandırılması gereken en önemli becerilerden biri de okuduğunu anlama ve yorumlama becerisidir.

Okuduğunu anlama, öğrencilerin eğitim hayatı boyunca başarısı için çok önemlidir. Bu yüzden ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerisine nelerin etki ettiğinin bilinmesi daha sonra çıkacak sorunları çözebilmek için gereklidir (Kayıran ve Ağaçkırın, 2018). Çünkü okuma yazma becerisini kazansa da okuduğunu anlama becerisini kazanamayan öğrenciler derslerde zorluk yaşamaktadır. Okuduğunu anlamayan öğrenciler derslerde sadece teknik okuma yapmakta, anlam kuramadıkları için başarısız olmaktadır. Okuduğunu anlama becerisi, son yıllarda uluslararası platformlarda da öne çıkan bir beceri haline gelmiştir. Örneğin Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı olan (PISA) da Matematik okuryazarlığı, Fen okuryazarlığı ve okuduğunu anlama testleri kullanılmaktadır. 2018 yılında ise bu testlerden ağırlık verilen alan okuduğunu anlama olmuştur. Okuduğunu anlamada temel

amaç, metinleri anlama, kullanma, değerlendirme ve metinler üzerinde düşünme becerilerini ölçmek olarak belirlenmiştir (OECD, 2019).

Alanyazında konu ile ilgili yapılan bazı çalışmalar rastlamak mümkündür. Vardar ve Sarioğlu (2017), ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin okuma, yazma ve okuduğunu anlama düzeylerini farklı değişkenler açısından incelemişler ve öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerinin öğretmenlerin kıdemleri ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dündar ve Akyol (2014)'un, okuma ve anlama problemlerinin tespiti ve giderilmesine ilişkin örnek olay çalışmasında, zihinsel ya da görsel bir problemi olmadığı halde okuma problemi yaşayan bir ilköğretim öğrencisi ile çalışmış, okuma ve anlama hatalarının genel olarak motivasyon eksikliğinden kaynaklandığı tespit etmişlerdir. Epçaçan (2018)'ın okuma ve anlama becerilerinin öğretim sürecine etkisini; Kasap ve ark. (2021) ise PISA sınavındaki sonuçları ele alarak Türkiye'de okuduğunu anlamayı etkileyen faktörleri ortaya koymaya çalışmışlardır. Bu çalışmada ise bahse konu çalışmalardan farklı olarak istasyon tekniği ile 1. Sınıf öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri geliştirilmeye çalışılmıştır.

İstasyon tekniği, yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak öğrenciler için aktif öğrenme fırsatları oluşturarak, farklı görev ve uygulamalar yoluyla eğitimi geleneksel eğitimin daha ilerisine taşımayı amaçlayan tekniktir (Ocak, 2008). İstasyon tekniği, öğrencilerin öğrenmesi gereken kazanımlarla ilgili etkinliklerin yapıldığı merkezlerdir. Bu istasyonlar ayrı birer oda veya sınıf içinde oluşturulmuş etkinlik alanları olarak belirlenebilir. İstasyonlarda öğrencilerin ihtiyaç duyacağı tüm malzemeler bulundurulur (Gözütok, 2006). Öğrenci, bu teknik ile farklı istasyonlarda farklı etkinlikler yapar. Bir istasyondan başlayarak öğrenme ortamına katılan öğrenci, o istasyon için önceden belirlenen görevi yerine getirmeye çalışır. Bir sonraki istasyona gittiğinde yine o istasyon için de belirlenen bir görev vardır ve o görevi tamamlamaya çalışır. Bu bakımdan teknik öğrencinin farklı zeka alanlarına ve ilgisine hitap ederek aktif olmasını sağlar. İstasyon tekniği, öğrenme ortamlarında eğitimin nitelikli olmasında ve üst düzey becerilerin kazandırılmasında başarı sağlayan bir tekniktir. Bu teknikle, birlikte çalışma, yarım kalan bir çalışmayı devam ettirme becerileri de kazandırılır (Alacapınar, 2009).

Araştırmanın Önemi

Okuma ve yazma eğitim hayatının temelidir. Her öğrencinin okuma yazmayı öğrenirken okuduğunu anlamayı da öğrenmesi gerekir. Okuduğunu anlama, önceki öğrenmeler ile yeni karşılaşılan bilgilerin sentezlenip beyinde yeni bilgilerin oluşmasını sağlar. Bu yeni bilgiler de daha sonraki öğrenmeler için ön bilgi olacaktır. Ancak teorik bir okumadan öteye geçemeyen, okuduğunu anlamayan, yanlış veya eksik yorumlayan öğrenciler, yeni bilgiler oluşturulamayacak, yorumlama ve eleştirel düşünme gibi üst düzey becerilerini kullanamayacaklardır. Bu durum PISA gibi uluslararası sınavlarda da başarıyı etkilemektedir. PISA (2021) tarafından yapılan sınavda okuduğunu anlama kategorisinde Türkiye 78 ülkeden 41. olmuş ve öğrencilerin yaklaşık %66'sı okuduğunu anlamadığı belirlenmiştir. Bu kapsamda çalışmada, ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama ve yorumlama becerilerini istasyon tekniğini uygulayarak geliştirmek amaçlanmıştır olup, şu sorulara yanıt aranmıştır;

1-İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okuma, okuduğunu anlama ve yorumlama becerilerine istasyon tekniğinin etkisi nedir?

2-Eylem araştırmasında kullanılan istasyon tekniği öğrencilerin arkadaşları ile birlikte çalışmalarını nasıl etkilemiştir?

Yöntem

Araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin analizi ve istasyon tekniğinin uygulanmasına yönelik bilgiler bu bölümde yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama ve yorumlama becerilerinin istasyon tekniği ile geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda eylem araştırması yöntemi kullanılmıştır. Eylem araştırması, öğretmenlerin öğrenme – öğretme sürecinde tespit edilen sorunların giderilmesi ve gelişimin sağlanması amacıyla kullanılan yöntemlerden biridir (Ocak ve Akkaş Baysal, 2021). Eylem araştırmalarında, problemi belirleyen ve çözüme odaklanan araştırmacının kendisidir (Beyhan, 2013). Öncelikle problem durumu net olarak ortaya konur. Problemin giderilmesine yönelik uygun çözüm yolları, veri toplama araçları belirlenerek uygulanır. Sorun çözülüp eksiklikler giderilemediği takdirde yöntem daha etkili hale getirilerek tekrar uygulanır. Eylem araştırmasının asıl amacı bilgi, beceri, yetenek, tutum, motivasyon vb.nin iyileştirilmesi ve geliştirilmesidir (Aksoy, 2003). Bu çalışmada da, ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama ve yorumlama becerilerini geliştirmek için istasyon tekniği eylem araştırması desenine göre uygulanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2022-2023 eğitim öğretim yılı 1. döneminde bir ilçede öğrenim gören ilkökul 1. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Çalışma grubu, 9 erkek, 13 kız öğrenci olmak üzere toplam 22 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada örneklem olarak ölçüt örneklem tekniği kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme, kriterlerin araştırmacı tarafından belirlendiği ya da daha önceden hazırlanan ölçütler listesinin kullanılarak oluşturulduğu örneklem türüdür (Marshall ve Rossman, 2014). Bu çalışma öğrencilerin birinci sınıf olması, okumaya yeni geçmesi ve derste yapılan soru cevap etkinliklerine katılımın az olması veya yanlış cevaplar verilmesi gibi ölçütlere dayalı olarak yürütülmüştür. Çalışma grubundaki katılımcıların tamamı okuma yazma bilmektedir. Ancak iki öğrencinin okuma hızı diğer öğrencilere göre daha yavaştır. Uygulamadan önce öğrenciler dört gruba ayrılmıştır. Birinci grupta beş öğrenci, ikinci grupta beş öğrenci, üçüncü ve dördüncü gruplarda altışar öğrenci bulunmaktadır. Grupların cinsiyet dağılımı ve okuma hızı bakımından homojen olmasına dikkat edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmen ve gözlemci günlüğü ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Uygulama esnasında öğretmen ve eş gözlemci uygulamalar ve öğrenciler hakkında günlükler tutmuş eylem planları düzenlenirken bu günlüklerden de yararlanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda birinci sınıf öğrencilerinden yanıt alınabilecek sorular oluşturulmuş ve iki uzmanın görüşüne sunulmuş görüşme sorularına son şekli verilmiştir.

Verilerin Analizi

Odak grup görüşmelerinden elde edilen veriler tema ve kodlar oluşturularak içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi, veri olarak elde edilen metinlerin belirli kurallara dayalı olarak oluşturulan kodlamalara göre çözümlendiği yöntemdir (Yıldırım, 2015).

Geçerlik – Güvenirlik

Nitel araştırmalarda katılımcı sayısının az olmasının sınırlılık oluşturmasından dolayı veri çeşitlenmesi yoluna gidilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini arttırmak için eş gözlemci uygulaması yapılmıştır. Ayrıca güvenilirliği arttırmak için verilerin analizinde görüş uyumuna bakılmıştır. Miles ve Huberman (1994) güvenilirlik formülüne göre görüş uyumu %85,85 olarak belirlenmiştir. Çalışmada geçerliği sağlamak için; veri toplama aracının katılımcıların seviyesine uygun olması, uzman görüşü alınması, katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılması, yöntemin ve örneklem grubunun gerekçeleriyle açıklanması gibi önlemler alınmıştır.

Uygulama

Araştırmada ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama ve yorumlama becerisini geliştirmek için istasyon tekniği kullanılmıştır. Sınıfta, okuma istasyonu, okuduğunu anlatma istasyonu, okuduğu metnin konusu ile ilgili resim yapma istasyonu ve soruları yanıtlama istasyonu şeklinde dört öğrenme istasyonu oluşturulmuştur. Okuma istasyonunda öğrenci sayısına eşit şekilde okuma metinleri bulunmaktadır. Öğrencilerin okuma hızları göz önüne alınarak okumalarına yetecek süre verilmiştir. Okuduğunu anlatma istasyonunda grup halinde konuşup tartışabilmeleri için oturma alanı oluşturulmuştur. Resim istasyonu çalışma alanının büyük olması için öğretmen masası tahtanın önüne çekilerek oluşturulmuştur. Masada resim kağıtları, kuru boya kalemleri, silgi, kalemtraş gibi öğrencilerin ihtiyaç duyacağı tüm malzemeler bulunmaktadır. Soruları yanıtlama istasyonunda okudukları metnin sorularının olduğu, her gruba ait bir çalışma kağıdı bulunmaktadır.

Eylem Planı 1

Süre: 40+40 dakika

Tablo 1

1. Eylem Planı Süreleri

Giriş	Etkinliğin nasıl yapılacağı anlatılır.	10 dakika
	Öğrenciler gruplara ayrılır.	10 dakika
	Okuma istasyonu	10 dakika
	Okuduğunu anlatma istasyonu	10 dakika
	Okuduğu ile ilgili resim yapma istasyonu	10 dakika
	Metinle ilgili soruları yanıtlama istasyonu	10 dakika
	Odak grup görüşmesi (bir grupla görüşme süresi 5 dakika - 4 grup)	1 dakika

1. Eylem planında kullanılan hikaye ve sorular:

Öğrenciler öncelikle okuma istasyonuna geçerler. Okuma istasyonuna ait görsele Şekil 1’de yer verilmiştir.

Şekil 1

Okuma İstasyonuna Ait Görüntü

Leylekler

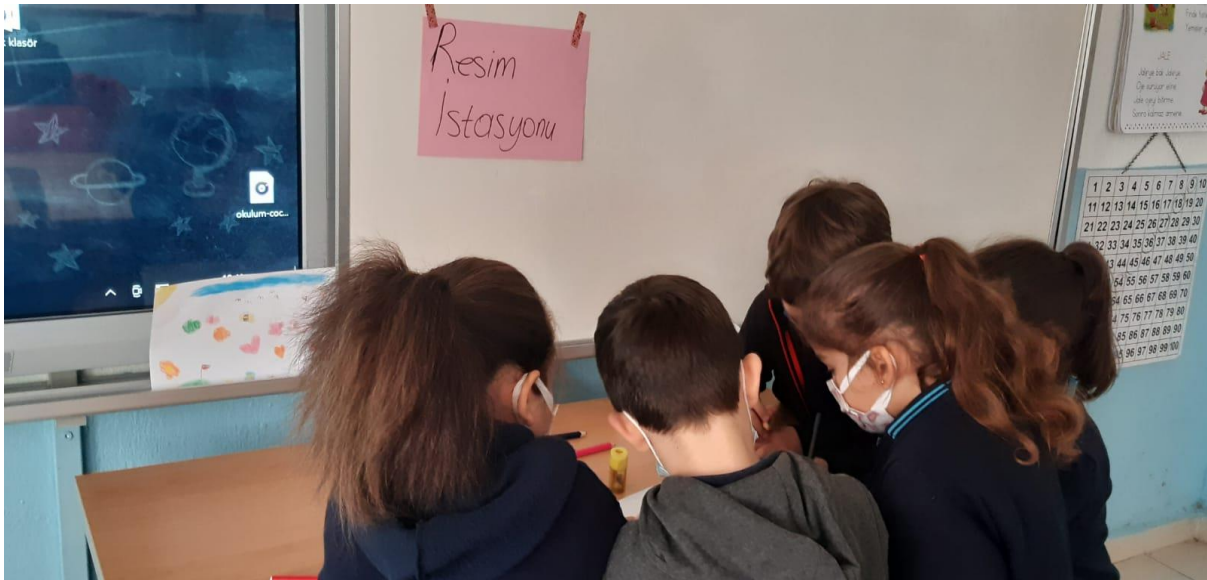
Merhaba arkadaşlar. Benim adım Mustafa. Biz köyde yaşıyoruz. Leylekler ilkbaharda köyümüze gelir. Dedem, onların yuva yapmalarına yardımcı olur. Leyleklerin çok uzun bacakları var. Onlar böcek, balık, solucan hatta yılan bile yerler. Köyde herkes için özel bir yerleri vardır. Havalarda sonbaharda soğumaya başlayınca tekrar köyümüzden ayrılırlar.

1. Leylekler köye ne zaman geliyormuş?
2. Mustafa nerede yaşıyormuş?
3. Leyleklerin bacakları nasılmış?
4. Leylekler ne yermiş?
5. Leylekler köyden ne zaman ayrılırlarmış? (Uzun, 2022)

Okuma istasyonundan sonra öğrenciler okuduğunu anlatma istasyonuna ve sonrasında resim istasyonuna geçmektedirler. Resim istasyonuna ait görsel Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2

Resim İstasyonuna Ait Görüntü

Öğretmen ve Gözlemci Günlüğü

Öğrencilere uygulamanın nasıl yapılacağını anlattım. Öğrenciler çok heyecanlıydı. Birinci grup okuma istasyonuna giderek metni okumaya başladı. Yavaş okuyan öğrenciler olduğu için istasyondan ayrılmaları zaman aldı. Ancak beklediğim bir durumdu. Bekleyenlerin sıkılmaması için akıllı tahtadan yüksek ses olmayacak şekilde müzik açtım. Birinci grup okuduğunu anlatma istasyonuna geçtiğinde ikinci grup okuma istasyonuna geldi ve okumaya başladı. İkinci gruptan gelen seslerden metinle ilgili konuştukları anlaşılıyor. İkinci grupta okumayı bitirenlerin daha yavaş okuyan öğrenciyi beklediler. Birinci grup okuduğu ile ilgili resim yapmaya geçti, ikinci grup okuduğunu anlatma istasyonuna ve üçüncü grup okuma istasyonuna geçti. Ancak bekleyenlerin sıkılmaya başladı. Okuma istasyonu ile başlamak gerektiği için bekleyenleri başka istasyonlara alamadım. Öğrenciler için olumsuz

bir durum. Birinci sınıf öğrencisi oldukları için daha hassas davrandılar. Bazı öğrencilerin beklerken üzüldüğünü fark ettim. Resim istasyona gelen öğrenciler oldukça neşeli görünüyor. Sürekli aktif olmak öğrencileri mutlu etti. Birinci grup okudukları ile ilgili soruları yanıtama istasyonuna geldiğinde son grupta okuma istasyonuna geldi. Artık tüm öğrenciler aktif. Yüzleri gülüyor ve hepsi çok mutlu görünüyor. Soruları yanıtama istasyonunda kendi gruplarına ait olan çalışma kağıdını aldılar. Aralarından birini yazması için görevlendirdiler. Grup çalışmasını beklediğimden çok daha uyumlu bir şekilde yürüttüler. Sorulara cümle ile değil tek kelime ile yanıtlar yazdılar. Ancak metni anladıklarını gösteren yanıtları verdiler. Okudukları metinle ilgili farklı etkinlikler yapmaları, metni uzun uzun düşünmelerini sağladı. Grup çalışması olması birbirlerinin eksiklerini tamamlamalarını sağladı. Soruları yanıtlamayı bitiren her grubu görüşme yapmak için ayrı bir köşeye aldım. Etkinlik tamamlandı. (Öğretmen Günlüğü)

Öğretmen uygulama öncesi iyi hazırlanmış. Öğrencilere tam olarak ne yapacaklarını tane tane ve ayrıntılı bir şekilde anlattı. İstasyonlarda okuma hızı farklı olan öğrenciler olduğu için uygulamada bazı aksaklıklar yaşandı. Önce okuyan öğrenciler diğer arkadaşlarını beklerken sıkıldılar. Öğretmenin akıllı tahtadan müzik açması bu sıkılmalarını giderdi diyebilirim. 1.uygulamada genel itibariyle öğrenciler memnun ve aktiftiler. 1.sınıf olmalarına rağmen grup çalışmasında çok fazla aksama yaşanmadı. İstasyonlarda okudukları metinleri anladıkları verdikleri cevaplardan belli oluyordu. (Gözlemci Günlüğü)

Birinci eylem planında istasyonlara aynı anda geçemeyen öğrencilerin beklerken sıkılması, bir sonraki istasyondaki grup çalışmasını bitirmediği için uzun süre beklemelerinin olumsuz etkisi ve grup çalışmasında sessiz kalan birkaç öğrenci için planı geliştirerek uygulamaya karar verildi. Birinci sınıf olmaları ve çok hızlı okuyamamaları bekleme süresini arttırdı için okuma metni daha kısa bir metin seçildi. Resim istasyonuna ek masa koyularak, okuduğunu anlatma istasyonunda çalışmasını tamamlayan grubun resim istasyonundaki çalışmanın bitmesini beklemeden araya oluşturulan ek resim istasyonunda çalışmasına başlatılması amaçlandı. Çekingen ve sessiz kalan birkaç öğrencinin grup lideri seçilerek grupta aktif görev almaya teşvik edilmesine karar verildi.

Eylem Planı 2

Süre: 40+40 dakika

Tablo 2

2. Eylem Planı Süreleri

Giriş	Etkinliğin nasıl yapılacağı anlatılır.	10 dakika
	Öğrenciler gruplara ayrılır.	10 dakika
	Okuma istasyonu	10 dakika

Okuduğunu anlatma istasyonu	10 dakika
Okuduğu ile ilgili resim yapma istasyonu	10 dakika
Metinle ilgili soruları yanıtlama istasyonu	10 dakika
Odak grup görüşmesi (bir grupta görüşme süresi)	5 dakika

2. Eylem planında kullanılan hikâye ve sorular:

Küçük Arı

Küçük bir ormanda Maya adında bir arı varmış. Arı Maya sadece güllere konarmış. Güllerden bal yapar, vız diye uçarmış. Bir gün iğnesi güle takılmış ve yardım edin diye bağırmış. Oradan geçen bir kuş, Arı Maya'yı gülden kurtarmış. (Uzun, 2022)

1. Hikayemizin adı nedir?
2. Arının adı neymiş?
3. Arı Maya hangi çiçekten bal yaparmış?
4. Arı Maya'yı kim kurtarmış?

Öğretmen ve Gözlemci Günlüğü

Öğrencilere etkinliği bugün de yapacağımızı söylediğimde çok sevindiler. Birinci eylem planında oluşturduğum gruplar uyumlu çalıştığı için grupları değiştirmeden aynı gruplarla uyguladım. Gruplarda bulunan birkaç çekingen ve sessiz öğrenciye grup liderliği görevi verdim. Birinci grup okuma istasyonuna gittiğinde diğer grupların sıkılmaması için onlara metnimizde adı geçen Arı Maya boyama çalışmasını verdim. Boyama çalışmasını yaparken beklediklerini fark etmeden, sıkılmadan zaman geçirdiler. İkinci kez uyguladığımız için kendilerinden daha emin bir şekilde, hangi istasyonda ne yapacaklarını bilerek ve daha neşeli olarak ilerlediler. Bir önceki eylem planında okuduğunu anlatma istasyonunda, anlatırken biraz daha çekingen kalan öğrenciler artık ne yapacaklarını bildikleri için daha rahat ve daha özgüvenli anlattılar. Resim istasyonuna gelen öğrenciler zamanı iyi kullanmaları gerektiğini bildikleri için daha uyumlu, daha paylaşımcı ve daha hızlı ilerlediler. Soruları anlatma istasyonunda yine tek kelimelik veya tamamlanmamış cümle olarak yanıtlar yazsalar da soruların yanıtları doğru yazıldı. Tam bir cümle ile yanıt vermeleri için de biraz daha zamana ihtiyaçları olduğunu düşündüm (Öğretmen Günlüğü).

1. Uygulamaya göre öğrenciler daha alışkın bir görüntü sergilediler. Etkinlik yapılacağını duyduklarında büyük sevinç yaşadılar. Bu durum tekniğin öğrencilerde olumlu duygu uyandırdığını ve işbirliğini teşvik ettiğini söyleyebilirim. Öğretmenin boyama çalışması öğrencilerin sıkılmaması için iyi bir seçimdi. Öğrenciler sorulara doğru yanıtlar vererek okuduklarını anladıklarını gösterdiler. 2. Uygulamada öğrenciler alışık oldukları için daha

seri hareket ettiler öğretmen de bu anlamda daha rahattı. Eylem planları ve istasyon tekniği derslerin daha eğlenceli, daha akıcı, sorumluluk artırıcı geçmesini sağladığı ve okuduklarını anlamalarına yardımcı olduğu söylenebilir (Gözlemci Günlüğü).

Bulgular

Öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplara göre temalar oluşturulmuştur. Birinci sınıf öğrencileri uzun cümleler kurmamıştır. Birinci alt probleme ilişkin görüşlere Tablo 3'te yer verilmiştir.

Tablo 3

İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma, Okuduğunu Anlama ve Yorumlama Becerilerine İstasyon Tekniğinin Etkisine Dair Öğrenci Görüşleri

Tema	Kod	f
Tekniğin olumlu yönleri	Çok iyi	12
	Eğlenceli	6
	Oyun gibi	4
Tekniğin anlamaya katkısı	Anlamayı sağladı	15
	Tekrar yapılsın	7

Tablo 3'e göre öğrenciler, istasyon tekniğini olumlu ve anlamaya katkısı var olarak değerlendirmişlerdir. Tekniğin olumlu yönleri teması altında çok iyi (f = 12), eğlenceli (f = 6) ve oyun gibi (f = 4) olarak; tekniğin anlamaya katkısı teması altında anlamayı sağladı (f = 15) ve tekrar yapılsın (f = 7) olarak görüşlerini belirtmişlerdir. Tekniğin olumlu yönleri temasında belirlenen kodlara ilişkin öğrencilerin bazı örnek görüşleri şu şekildedir;

M: Öğretmenim çok iyi geçti çok iyiydi.

F: Eğlenceliydi.

A: Dersi oyun oynar gibi güzel geçti.

İstasyon tekniğinin okuduğunu anlamaya katkısı teması altında anlamayı sağladı (f = 15) ve tekrar yapılsın (f = 7) olarak görüşlerini belirtmişlerdir. Belirlenen kodlara ilişkin öğrencilerin bazı örnek görüşleri şu şekildedir;

E: Daha iyi anladım öğretmenim. Arının adı Maya'ydı.

H: Yine yapalım öğretmenim.

Z: *Öğretmenim çok iyi anladık. Yine yapalım.*

A: *Öğretmenim ben anladım. Arkadaşlarıma da anlattım.*

Öğretmen günlüğünde, “Sorulara cümle ile değil tek kelime ile yanıtlar yazdılar. Ancak metni anladıklarını gösteren yanıtları verdiler. Okudukları metinle ilgili farklı etkinlikler yapmaları, metni uzun uzun düşünmelerini sağladı.” Gözlemci günlüğünde, “okudukları metinleri anladıkları verdikleri cevaplardan belli oluyordu” şeklinde görüş belirterek tekniğin öğrencileri hem düşündürdüğü hem de okuduklarını anlamalarına yardımcı olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 4

Eylem Araştırmasında Kullanılan İstasyon Tekniği Öğrencilerin Arkadaşları İle Birlikte Çalışmalarını Nasıl Etkilediğine Dair Öğrenci Görüşleri

Tema	Kod	f
	Takım gibi	8
İş birliği	Parti gibi	2

Tablo 4’e göre öğrenciler, istasyon tekniğinde arkadaşları ile birlikte çalışmalarının iş birliği hissini geliştirdiğini ifade etmişlerdir. Bu tema altında takım gibi (f = 8) ve parti gibi (f = 2) olarak görüşlerini belirtmişlerdir. Belirlenen kodlara ilişkin öğrencilerin bazı örnek görüşleri şu şekildedir;

E: *Futbol takımı gibiydik. Arkadaşlarla güzel oynadık öğretmenim.*

B: *Parti gibi bir şeydi çok mutlu oldum.*

Öğretmen günlüğünde, “Grup çalışmasını beklediğimden çok daha uyumlu bir şekilde yürüttüler. Zamanı iyi kullanmaları gerektiğini bildikleri için daha uyumlu, daha paylaşımcı ve daha hızlı ilerlediler. Gözlemci günlüğünde, “1. Sınıf olmalarına rağmen grup çalışmasında çok fazla aksama yaşanmadı. 1. Uygulamaya göre öğrenciler daha alışkın bir görüntü sergilediler. Etkinlik yapılacağını duyduklarında büyük sevinç yaşadılar. Bu durum tekniğin öğrencilerde olumlu duygu uyandırdığını ve işbirliğini teşvik ettiğini söyleyebilirim” şeklinde görüş belirterek tekniğin öğrenciler arasında işbirliği ve ortak hareket etme alışkanlığı kazandırdığını ifade etmişlerdir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada okumaya yeni başlamış ilkökul 1. Sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerini istasyon tekniği ile geliştirmek amaçlanmıştır. Çalışma eylem araştırması yöntemiyle yürütülmüştür. Eylem planları istasyon tekniği kullanarak oluşturulmuş, görüşme

ve günlükler tutularak veriler toplanmış ve içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir.

İstasyon tekniğine uygun olarak hazırlanan eylem planlarının öğrencilerin okuduklarını anlamalarına yardımcı olduğu belirlenmiştir. Okuma bilginin zihinsel işlemlerle anlamlandırılmasıdır. Üst düzey zihinsel becerilerin gelişiminde önemli etkisi vardır. Okuma anlama becerisi Türkçe ve diğer tüm derslerde ve yaşam boyu başarıyı sağlar. Okuma anlama başarıya götüren en önemli etkinliklerdendir (Epçaçan, 2018). İstasyon tekniği ile öğrencilerin soruları daha kolay cevapladığı (Tseng, 2008), eğitici ve öğretici olduğunu (Robertson, 2003) ifade etmişlerdir. Alan yazında istasyon tekniğinin farklı derslerde başarıya, anlamaya, yaratıcı yazmaya, yazılı anlatıma vb. etkisinin olduğunu ortaya koyan çalışmalar mevcuttur (Bekereci ve ark., 2020; Koca, 2018; Ocak, 2010; Şenyurt ve Şahin, 2022; Yaman ve Aydemir, 2018) Bu anlamda bu sonuç, eğitim öğretim hayatına yeni başlayan öğrencilerin okuduklarını anlama becerilerini kazanmaları anlama, sorgulama, üst düzey düşünme, bilgiyi edinme, kullanma ve yaşam boyu öğrenenler olabilmeleri açısından önemlidir.

İstasyon tekniği yapısı itibarıyla farklı istasyonlarda farklı görevlerle ve farklı kişilerle işbirliğini içeren bir tekniktir. Öğrencilerin teknik sayesinde arkadaşlarıyla işbirliği ve takım ruhu içinde sorumluluklarını yerine getirdikleri söylenebilir. Bozpolat ve Arslan (2018) 6. Sınıf Türkçe dersinde istasyon tekniği kullanımının öğrencileri sosyal ilişki ve işbirliği açısından olumlu yönde etkilediğini belirlemişlerdir. Birinci sınıf öğrencileri uygulamalarda arkadaşlarıyla işbirliği içinde takım gibi hareket ederek öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Alan yazında tekniğin, öğrencilerin arkadaşlarıyla beraber öğrenmelerini gerçekleştirdiklerini (Benek, 2012; Cohen ve Anthony, 1982), işbirliği yaparak öğrenmenin önemi (Batdı ve Semerci, 2012; Eilks, 2002; Erdağ ve Önel, 2015; Karadağ, 2020; Lebak, 2005) ortaya koyan bu çalışmadaki sonuçlara benzer çalışmalar mevcuttur.

İstasyon tekniği ile işlenen derste öğrenciler derslerin işlenişini olumlu bulmuşlar ve derslerin eğlenceli ve oyun gibi geçtiğini ifade etmişlerdir. İstasyon tekniği, başlanan bir işi sürdürme ve tamamlama işi farklı yönleriyle ele alma gibi beceri ve tutumları kazandırır (Gözütok, 2006). Öğrenciler uygulamada farklı istasyonlardaki farklı görevlerini oyun gibi algılayarak eğlenceli bir şekilde tamamlamışlardır. Alacapınar (2009), 5. Sınıf öğrencileri ile yaptıkları çalışmada bu çalışmadaki bulguları destekler nitelikte istasyon tekniğini ile işlenen derslerin öğrencilerin hoşuna gittiğini, iletişimi, işbirliğini, paylaşımı ve üst düzey düşünme becerilerini geliştirdiğini ortaya koymuştur. Ayrıca tekniğin öğrencilerde derse karşı istekliliği artırdığı (Demir, 2008; Tseng, 2008), öğrencilerin tekniği sevdiği ve kullanmaktan mutlu oldukları (Demir, 2008; Furutani, 2007; Genç, 2013; Kara Ekemen, Atik ve Erkoç, 2017; Köseoğlu ve ark., 2009; Porter, 2004; Tseng, 2008) derse aktif katılımı sağladığı (Avcı, 2015; Eilks, 2002) belirlenmiştir. Bu bulgu istasyon tekniğinin öğrencileri aktifleştirdiği, etkinlikleri beğenip, eğlendikleri ve sıkılmadan uyguladıkları sonucuna ulaşılmasını sağlamıştır.

Sonuç olarak, ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama ve yorumlama

becerilerinin istasyon tekniği ile geliştirilmesi amaçlanan bu araştırmada, birinci sınıf öğrencilerine dört öğrenme istasyonundan oluşan bir okuduğunu anlama istasyonu oluşturulmuştur. Öğrencilerin uygulama öncesi uygulama hakkında çok fazla bilgi sahibi olmaktan kaynaklanan isteksizlik gibi duyguları ikinci uygulamada daha fazla istek olarak ortaya çıkmıştır. Okumayı anlamaya karşı olan ilgileri artmıştır. Ayrıca öğrencilerin sözlü olarak ifadelerinden ve soruları yanıtlama istasyonunda doğru cevaplar yazmalarından okudukları metni anladıkları belirlenmiştir.

Çalışma kapsamında şu öneriler getirilebilir;

1-Teknik öğrencileri aktifleştirip öğrenme sürecine dâhil ettiği için özellikle ilkokulda diğer dersler ve sınıf düzeylerinde uygulanabilir.

2-Öğrenciler tekniği takım ruhu olarak değerlendirmişlerdir. Bu nedenle öğrencilerin işbirliği ve iletişim becerilerinin geliştirilmesinde kullanılabilir.

3-İstasyonlardaki görevini erken bitiren öğrencilerin sıkılıp süreçten kopmaması için uygulayıcıların hazırlıklı olması önerilebilir.

4-Bu uygulamada öğrenciler ilk etapta uygulama hakkında bilgi sahibi olmadıkları için isteksizlikleri uygulama hakkında bilgi edindikçe ve oyunlaştırdıkları için isteğe dönüşmüştür. Bu nedenle uygulama öncesi fotoğraf ve video gibi görsellerle teknik ayrıntılı olarak açıklanabilir.

5-Özellikle ilkokul düzeyinde yapılacak uygulamalarda zaman ve sınıf düzeni sağlama problemi yaşanabileceğinden uygulayıcıların iyi planlama yapmaları önerilebilir.

Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Çalışma için Afyon Kocatepe Üniversitesi sosyal ve beşeri bilimleri bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu tarafından 21.06.2023 tarih ve 2023/184 sayı numarası ile etik kurul raporu alınmıştır.

Kaynaklar

Aksoy, D. N. (2003). Eylem araştırması: eğitimsel uygulamaları iyileştirme ve değiştirmede kullanılacak bir yöntem. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 36(36), 474-489. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kuey/issue/10361/126837>

Akyol, H. (2020). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi* (18. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.

Alacapınar, G. G. F. (2009). İstasyon tekniği ile ders işlemeye yönelik öğrenci görüşleri. *Abant*

- İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 137-147.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuefd/issue/1496/18103>
- Avcı, H. (2015). *İngilizce öğretiminde istasyon tekniğini kullanımının akademik başarıya, tutumlara ve kalıcılığa etkisi*. [Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi].
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Batdı, V. ve Semerci, Ç. (2012). Derslerde istasyon tekniği uygulamasının yansıtıcı sorgulaması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 190-203.
<https://doi.org/10.14686/201212009>
- Bekereci, Ü., Şimşek, F., Hamzaoğlu, E. ve Yazıcı, M. (2020). Fen bilimleri dersinde istasyon tekniği kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve fen tutumlarına etkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(6), 1779-1786.
<https://doi.org/10.18506/anemon.761630>
- Benek, İ. (2012). *İstasyonlarda öğrenme tekniğinin ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin fen ve teknoloji dersindeki başarılarına etkisi*. [Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi].
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Beyhan, A. (2013). Eğitim örgütlerinde eylem araştırması. *Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 65-89.
<https://dergipark.org.tr/en/pub/jcer/issue/18614/196496?publisher=jcer>
- Bozpolat, E. ve Arslan, A. (2018). Türkçe öğretiminde istasyon tekniği kullanımına ilişkin nitel bir çalışma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(39), 55-97.
<https://doi.org/10.31795/baunsobed.437727>
- Cohen, E. G. ve Anthony, B. (1982). Expectation states theory and classroom learning.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED214750.pdf>
- Demir, M. R. (2008). *İstasyonlarda öğrenme modelinin hayat bilgisi dersindeki üst düzey beceri erişimine etkisi*. [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi].
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Dündar, H. ve Akyol, H. (2014). Okuma ve anlama problemlerinin tespiti ve giderilmesine ilişkin örnek olay çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 39(171).
- Eilks, I. (2002). Learning at stations in secondary level chemistry lessons. *Science Education International*, 13(1), 11-18.
- Epçaçan, C. (2018). Okuma ve anlama becerilerinin öğretim sürecine etkisi üzerine bir değerlendirme. *Electronic Turkish Studies*, 13(19), 615-630.

<https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14123>

Erdağı, S. ve Önel, A. (2015). İstasyon tekniğinin uygulandığı fen ve teknoloji dersine ilişkin öğrenci görüş ve performanslarının değerlendirilmesi. *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 28-37. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kafkasegt/issue/19195/204096>

Furutani, S. S. (2007). *How does one successfully implement learning centers at the third grade level.* [Master's Thesis, Pacific Lutheran University]. <https://www.proquest.com/dissertations-theses/how-does-one-successfully-implement-learning/docview/304708974/se-2?accountid=16392>

Genç, M. (2013). Çevre eğitiminde istasyon tekniğinin kullanılması hakkında öğretmen adaylarının görüşleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 188-203.

Gözütok, D. (2006). *The principles and medhots in learning.* (1. Baskı). Ekinos Yayınları.

Kara Ekemen, D., Atik, A. D. ve Erkoç, F. (2017). Dokuzuncu sınıf biyolojik çeşitlilik ve korunması konusunun istasyon tekniği kullanılarak öğretilmesi ve öğrencilerin uygulamadan memnuniyeti. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 318 – 339. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2019.-518071>

Karadağ, B. F. (2020). İstasyon tekniğinin türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanımı. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 560-578. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/inuefd/issue/56519/511793>

Karatay, H. (2009). Okuma stratejileri bilişsel farkındalık ölçeği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(19), 58-80. <https://doi.org/10.11616/AbantSbe.242>

Kasap, Y., Doğan, N. ve Koçak, C. (2021). PISA 2018'de okuduğunu anlama başarısını yordayan değişkenlerin veri madenciliği ile belirlenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(4), 241-258. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.959609>

Kayran, B. K., ve Ağaçkiran, Z. K. (2018). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama başarılarının ve okuma hızlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 30-44.

Koca, M. (2018). Altıncı sınıf fen bilimleri dersi hücre konusunun öğretiminde istasyon tekniği uygulamasının öğrencilerin akademik başarısına, kalıcılığına ve tutumlarına etkisi, [Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Köseoğlu, P., Soran, H. ve Storer, J. (2009). Developing Learning Stations for The Purification of Waste Water. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 1(1), 210-214.

<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2009.01.038>.

Lebak, K. (2005). *Connecting outdoor field experiences to classroom learning: a qualitative study of the participation of students and teachers in learning science*. [Doctoral Dissertation, Pennsylvania University]. <https://repository.upenn.edu/dissertations/AAI3168031/>

Marshall, C. ve Rossman, G. B. (2014). *Designing qualitative research*. (1. Baskı). Sage.

Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2. Baskı). Sage.

Ocak, G. (2008). Yöntem ve teknikler. G. Ocak (Ed.). *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (2. Baskı, s. 212-292) içinde. Pegem Akademik Yayıncılık.

Ocak, G. (2010). The effect of learning stations on the level of academic success and retention of elementary school students. *The New Educational Review*, 21(2), 146 – 157.

Ocak, G. ve Akkaş Baysal, E. (2021). Eylem araştırmasını anlamak. G. Ocak (Ed.) *Eğitimde eylem araştırması ve örnek araştırmalar* (3. Baskı, s. 1-49) içinde. Pegem Akademi Yayıncılık.

OECD (2019). PISA 2018 assessment and analytical framework. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/b25efab8-en>

PISA (2021). 2018 Türkiye ön raporu, http://pisa.meb.gov.tr/eski%20dosyalar/wp-content/uploads/2020/01/PISA_2018_Turkiye_On_Raporu.pdf adresinden 24.03.2023 tarihinde alınmıştır.

Porter, E. J. (2004). *Classroom learning centers: study of a junior high school learning assisted program in mathematics*. [Master's Thesis, Pacific Lutheran University]. <https://www.proquest.com/dissertations-theses/classroom-learning-centers-study-junior-high/docview/305038988/se-2>

Robertson, B. (2003). Learning Station. U.S. Patent Documents, U.S. Patent No:6767215. <https://docs.google.com/viewer?url=patentimages.storage.googleapis.com/pdfs/US6767215.pdf> adresinden 17.03.2023 tarihinde alınmıştır.

Şenyurt, Y. S. ve Şahin, Ç. (2022). 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde İstasyon Tekniği Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarı ve Tutumlarına Etkisi. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 259-278. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akuned/issue/73080/1163572>

-
- Tseng, Y. W. (2008). *Effects of using the learning station model as a phonics remedial program in an elementary school*. [Master's Thesis, National Pingtung University of Education].
- Uzun, S. A. (2022). Arı Maya. <https://seyitahmetuzun.com/okuma-anlama-metni-ari-maya/> adresinden 20.12.2022 tarihinde alınmıştır.
- Uzun, S. A. (2022). Leylekler. <https://seyitahmetuzun.com/okuma-anlama-metni-leylekler/> adresinden 20.12.2022 tarihinde alınmıştır.
- Vardar, A. ve Sarıoğlu, S. (2017). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okuma, yazma ve okuduğunu anlama düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *AJELI - Anadolu Eğitimde Liderlik ve Öğretim Dergisi*, 5(1), 28-43.
- Yaman, Y. E. ve Aydemir, M. (2018). Noktalama işaretlerinin istasyon tekniği ile öğretimi sürecine ilişkin öğrenci görüşleri. *Kesit Akademi Dergisi*, 4(13), 258 – 270. <https://doi.org/10.18020/kesit.1394>
- Yıldırım, B. (2015). İçerik çözümlemesi yönteminin tarihsel gelişimi uygulama alanları ve aşamaları. B. Yıldırım (Ed.). *İletişim Araştırmalarında Yöntemler: Uygulama ve Örneklerle* (1. Baskı, s. 105-155). Literatürk Akademia.